

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ทัศนคติและการยอมรับของวัยรุ่นต่อการนำเสนอข่าวสารด้านการป้องกัน ยาเสพติดผ่านนักร้อง – นักแสดง” มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย คือ

1. เพื่อศึกษาปริมาณการเปิดรับข้อมูลข่าวสารด้านการป้องกันยาเสพติดที่นำเสนอผ่านนักร้อง – นักแสดงของวัยรุ่นที่มีลักษณะทางประชากรต่างกัน
2. เพื่อศึกษาทัศนคติของวัยรุ่นที่มีต่อการนำเสนอข่าวสารด้านการป้องกันยาเสพติด นักร้อง – นักแสดง
3. เพื่อศึกษาระดับการยอมรับของวัยรุ่นที่มีต่อข่าวสารด้านการป้องกันยาเสพติดที่นำเสนอผ่านนักร้อง – นักแสดง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาคือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 534 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) จากนั้นได้นำข้อมูลเหล่านั้นไปประมวลผลโดยโปรแกรม SPSS สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ยและค่าร้อยละ เพื่ออธิบายลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง พฤติกรรมการเปิดรับสาร ความรู้ ทัศนคติ และการยอมรับข่าวสารด้านการป้องกันยาเสพติดที่นำเสนอผ่านนักร้อง – นักแสดง ส่วนการทดสอบสมมติฐานนั้นใช้การหาค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของประชากร t -test การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way ANOVA) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ในการวิเคราะห์

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมาน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลด้านประชากร

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาคือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 534 คน แบ่งเป็นเพศชาย 248 คน เพศหญิง 286 คน ส่วนใหญ่อายุ 17 ปี ร้อยละ 36.7 อาชีพหลักของบิดาคือ ทำธุรกิจส่วนตัว อาชีพหลักของมารดา คือ แม่บ้าน การศึกษาของบิดาและมารดาส่วนใหญ่อยู่ในระดับประถมศึกษา มีสถานภาพทาง

ครอบครัวโดยบิดามารดาอยู่ด้วยกัน ร้อยละ 76.2 และกลุ่มตัวอย่างยังคงอาศัยอยู่กับบิดามารดา มีรายได้รวมของครอบครัวต่อเดือนอยู่ในระดับ 10,001 - 20,000 บาท และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับเบี้ยเลี้ยงต่อเดือน 1,001 - 2,000 บาท

ส่วนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดและการป้องกัน

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดและการป้องกันยาเสพติดอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือต่ำ และระดับสูงตามลำดับ

ส่วนที่ 3 พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารด้านการป้องกันยาเสพติด

3.1 สื่อบุคคล

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างนี้มีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารในเรื่องทั่ว ๆ ไป จากสื่อบุคคลอยู่ในระดับปานกลาง แต่มีการเปิดรับข่าวสารเรื่องยาเสพติดจากสื่อบุคคลอยู่ในระดับต่ำมาก

3.2 สื่อมวลชน

- จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารในเรื่องทั่ว ๆ ไป จากสื่อโทรทัศน์อยู่ในระดับปานกลาง และมีการเปิดรับข่าวสารเรื่องยาเสพติดจากสื่อโทรทัศน์อยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน

- จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารในเรื่องทั่ว ๆ ไป จากสื่อวิทยุอยู่ในระดับปานกลาง แต่มีการเปิดรับข่าวสารเรื่องยาเสพติดจากสื่อวิทยุอยู่ในระดับต่ำ

- จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารในเรื่องทั่ว ๆ ไป จากหนังสือพิมพ์อยู่ในระดับปานกลาง และมีการเปิดรับข่าวสารเรื่องยาเสพติดจากหนังสือพิมพ์อยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน

4. ทักษะคดีที่มีต่อข่าวสารด้านการป้องกันยาเสพติดผ่านนักร้อง - นักแสดง

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีทักษะคดีต่อข่าวสารด้านการป้องกันยาเสพติดผ่านนักร้อง - นักแสดงในเชิงบวก อันดับรองลงมาคือระดับปานกลาง

5. การยอมรับต่อการนำเสนอข่าวสารด้านการป้องกันยาเสพติดผ่านนักร้อง - นักแสดง

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการยอมรับต่อการนำเสนอข่าวสารด้านการป้องกันยาเสพติดผ่านนักร้อง - นักแสดงอยู่ในระดับปานกลาง อันดับรองลงมาคืออยู่ในระดับสูง

8. วิทยุที่มีรายได้รวมของครอบครัวต่อเดือนต่างกัน มีการยอมรับข่าวสารด้านการป้องกันยาเสพติดที่นำเสนอผ่านนักร้อง - นักแสดงต่างกัน (เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3)

สมมติฐานข้อที่ 4

ปริมาณการเปิดรับการนำเสนอข่าวสารด้านการป้องกันยาเสพติดของนักร้อง - นักแสดงมีความสัมพันธ์กับทัศนคติของวิทยุรุ่น จากการวิจัยพบว่า

ปริมาณการเปิดรับการนำเสนอข่าวสารด้านการป้องกันยาเสพติดของนักร้อง - นักแสดงไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของวิทยุรุ่น (ไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 4)

สมมติฐานข้อที่ 5

ปริมาณการเปิดรับการนำเสนอข่าวสารด้านการป้องกันยาเสพติดของนักร้อง - นักแสดงมีความสัมพันธ์กับการยอมรับของวิทยุรุ่น จากการวิจัยพบว่า

ปริมาณการเปิดรับการนำเสนอข่าวสารด้านการป้องกันยาเสพติดของนักร้อง - นักแสดงไม่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับของวิทยุรุ่น (ไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 5)

สมมติฐานข้อที่ 6

ทัศนคติต่อการนำเสนอข่าวสารด้านการป้องกันยาเสพติดผ่านนักร้อง - นักแสดง มีความสัมพันธ์กับการยอมรับข่าวสารที่นำเสนอผ่านนักร้อง - นักแสดง จากการวิจัยพบว่า

ทัศนคติต่อการนำเสนอข่าวสารด้านการป้องกันยาเสพติดผ่านนักร้อง - นักแสดง มีความสัมพันธ์กับการยอมรับข่าวสารที่นำเสนอผ่านนักร้อง - นักแสดง (เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 6)

อภิปรายผล

สมมติฐานข้อที่ 1

วิทยุรุ่นที่มีลักษณะทางประชากร อันได้แก่ เพศ อายุ อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา การศึกษาของบิดา การศึกษาของมารดา สถานภาพทางครอบครัว และ รายได้รวมของครอบครัวต่างกัน มีการเปิดรับข้อมูลข่าวสารด้านการป้องกันยาเสพติดที่นำเสนอผ่านนักร้อง - นักแสดงต่างกัน จากการวิจัยพบว่า

1.1 “เพศ” วัยรุ่นที่มีเพศต่างกัน มีการเปิดรับข้อมูลข่าวสารด้านการป้องกันยาเสพติดที่นำเสนอผ่านนักร้อง - นักแสดงไม่ต่างกัน (ไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1) โดยมีการเปิดรับสื่อทุกชนิดใกล้เคียงกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ตานินทร์ กิจนิชิ เรื่องการเปิดรับสาร ความรู้ ทัศนคติ และการอนุรักษ์พลังงานในโครงการรวมพลังหารสองของประชาชนในกรุงเทพมหานคร¹ พบว่า ลักษณะทางประชากรไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสารการอนุรักษ์พลังงานจากสื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจ การที่ชายและหญิงเปิดรับข้อมูลข่าวสารด้านการป้องกัน ยาเสพติดที่นำเสนอผ่านนักร้อง - นักแสดงไม่ต่างกัน อาจเกิดจากปัจจุบันยาเสพติดและวิธีการป้องกันยาเสพติดไม่ใช่เรื่องแปลกใหม่อีกต่อไป อีกทั้งหน่วยงานต่าง ๆ ยังมีการรณรงค์เผยแพร่ข่าวสารดังกล่าวผ่านสื่อเป็นจำนวนมาก และเป็นสิ่งที่กำลังอยู่ในความสนใจของวัยรุ่นทั้งหญิงและชายทุกคนที่อยู่ในวัยของการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัวอยู่เสมอ และเรื่องยาเสพติดไม่ใช่เป็นเรื่องหรือปัญหาเฉพาะเพศหญิงหรือเพศชายแต่เพียงเพศเดียว

1.2 “อายุ” วัยรุ่นที่มีอายุต่างกัน มีการเปิดรับข้อมูลข่าวสารด้านการป้องกันยาเสพติดที่ นำเสนอผ่านนักร้อง - นักแสดงไม่ต่างกัน (ไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1) อาจเกิดจากข้อจำกัดที่กลุ่มตัวอย่างมีอายุไม่แตกต่างกันมากนัก จัดเป็นกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในกลุ่มวัยรุ่นตอนกลาง (Middle Adolescence) คือมีอายุระหว่าง 15-19 ปี ซึ่งมีพฤติกรรมการเปิดรับคล้าย ๆ กัน สอดคล้องกับที่ สุชา จันทรเอน กล่าวไว้ใน จิตวิทยาวัยรุ่น² ว่าบุคคลที่อยู่ในช่วงวัยรุ่น 15-18 ปี เป็นวัยที่มีความอยากรู้อย่างเห็นทุกเรื่องเพื่อเรียนรู้และสั่งสมประสบการณ์ชีวิต นอกจากนี้ ทุกกลุ่มอายุยังมีการเปิดรับสื่ออยู่ในระดับเดียวกัน อายุจึงไม่ได้กำหนดความแตกต่างในการเปิดรับ

1.3 “อาชีพของบิดาและมารดา” วัยรุ่นที่บิดาและมารดามีอาชีพต่างกัน มีการเปิดรับข้อมูลข่าวสารด้านการป้องกันยาเสพติดที่นำเสนอผ่านนักร้อง - นักแสดงไม่ต่างกัน (ไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1) ซึ่งแสดงว่าอาชีพของบิดา มารดา ไม่ได้เป็นปัจจัยสำคัญที่จะตัดสินหรือกำหนดให้บุตรเปิดรับข้อมูลข่าวสารด้านการป้องกันยาเสพติดที่นำเสนอผ่านนักร้อง - นักแสดง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กลุ่มวัยรุ่นดังที่ สุโท เจริญสุข กล่าวไว้ใน จิตวิทยาวัยรุ่น³ ว่าวัยรุ่นมีความต้องการอิสรภาพมาก ไม่ชอบที่จะให้บิดามารดามายุ่งเกี่ยวกับเรื่องส่วนตัวของเขา ไม่บังคับเข้มงวดจนเกินไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ตริรัตน์ นิลรัตน์ เรื่อง การเปิดรับชมละครโทรทัศน์กับการรับรู้ถึงประโยชน์ในการนำไปเพื่อการพัฒนาตนเองของนักศึกษาในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่า นักศึกษาที่บิดาและมารดามีอาชีพต่างกันนั้น ต่างก็มีพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการละครไม่ต่างกัน เช่นเดียวกับการวิจัยครั้งนี้ที่วัยรุ่นส่วนใหญ่เปิดรับสื่อในปริมาณที่ใกล้เคียงกัน

¹ ตานินทร์ กิจนิชิ. การเปิดรับสาร ความรู้ ทัศนคติ และการอนุรักษ์พลังงานในโครงการรวมพลังหารสองของประชาชนในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการประชาสัมพันธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540

² สุชา จันทรเอน. จิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2529.

³ สุโท เจริญสุข. จิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพมหานคร : เทพนิมิตการพิมพ์, 2520.

⁴ ตริรัตน์ นิลรัตน์. การเปิดรับชมละครโทรทัศน์กับการรับรู้ประโยชน์ในการนำไปเพื่อการพัฒนาตนเองของนักศึกษาในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการประชาสัมพันธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538

1.4 “การศึกษาของบิดาและมารดา” วัยรุ่นที่บิดามารดามีการศึกษาต่างกัน มีการเปิดรับข้อมูลข่าวสารด้านการป้องกันยาเสพติดที่นำเสนอผ่านนักร้อง - นักแสดงไม่ต่างกัน (ไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1) จึงอาจกล่าวได้ว่า อาชีพของบิดามารดาไม่สามารถนำมาอธิบายถึงความแตกต่างในการเปิดรับข้อมูลข่าวสารด้านการป้องกันยาเสพติดที่นำเสนอผ่านนักร้อง - นักแสดงของวัยรุ่นได้ ทั้งนี้อาจจะเกิดจากโดยทั่วไปแล้วบิดามารดาไม่ว่าจะประกอบอาชีพใดก็ตาม ย่อมต้องการให้บุตรของตนห่างไกลยาเสพติด หรืออาจเป็นเพราะข้อจำกัดของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นวัยรุ่นในสังคมโรงเรียนและใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่ที่โรงเรียนซึ่งจะแวดล้อมไปด้วยกลุ่มเพื่อน โดยที่สิ่งแวดล้อมเหล่านี้ อาจมีอิทธิพลต่อความคิดเห็นและความชอบในการเปิดรับข่าวสารจากนักร้อง - นักแสดง ดังที่ สุโท เจริญสุข กล่าวไว้ในจิตวิทยาวัยรุ่น⁶ ว่า วัยรุ่นชอบที่จะคบเพื่อนเป็นกลุ่มและแสดงออกว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม เช่น มีท่าทาง คำพูด การแต่งกาย ความชอบ คล้ายคลึงกัน

1.5 “สถานภาพทางครอบครัว” วัยรุ่นที่มีสถานภาพทางครอบครัวต่างกัน มีการเปิดรับข้อมูลข่าวสารด้านการป้องกันยาเสพติดที่นำเสนอผ่านนักร้อง - นักแสดงไม่ต่างกัน (ไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1) จึงอาจกล่าวได้ว่า สถานภาพทางครอบครัวของวัยรุ่นไม่สามารถนำมาอธิบายถึงความแตกต่างในการเปิดรับข้อมูลข่าวสารด้านการป้องกันยาเสพติดที่นำเสนอผ่านนักร้อง - นักแสดงได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะถึงแม้ว่าครอบครัวจะเป็นสถานที่ส่งเสริมพัฒนาการทางสังคมของเด็กได้เป็นอย่างดีและเป็นแบบอย่างที่ดีก็ตาม แต่วัยรุ่นก็จะเป็นช่วงที่ต้องการอิสระ ต้องการเป็นตัวของตัวเอง⁷ เหตุผลข้อนี้ก็เหมือนข้างต้นคือ เขาเปิดรับข้อมูลในปริมาณที่เหมือน ๆ กันไม่ว่าจะมาจากสภาพครอบครัวแบบใด

1.6 “รายได้” วัยรุ่นที่มีรายได้รวมของครอบครัวต่อเดือนต่างกัน มีการเปิดรับข้อมูลข่าวสารด้านการป้องกันยาเสพติดที่นำเสนอผ่านนักร้อง - นักแสดงไม่ต่างกัน (ไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1) เมื่อพิจารณาจากสถานทางเศรษฐกิจของวัยรุ่นแล้ว อาจกล่าวได้ว่า รายได้รวมของครอบครัวต่อเดือนของวัยรุ่นไม่สามารถนำมาอธิบายถึงความแตกต่างในการเปิดรับข้อมูลข่าวสารด้านการป้องกันยาเสพติดที่นำเสนอผ่านนักร้อง - นักแสดงได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะวัยรุ่นเปิดรับข่าวสารด้วยความบันเทิง เพื่อการเรียนรู้ เพื่อแสวงหาสิ่งแปลกใหม่ โดยเฉพาะวัยรุ่นที่เป็นกลุ่มตัวอย่างนี้มีวัยที่ใกล้เคียงกันดังที่ได้กล่าวมาแล้ว จากการวิจัยครั้งนี้ พบว่าวัยรุ่นจำนวนมากที่สุดที่มีรายได้รวมของครอบครัวอยู่ในระดับเดียวกัน คือ 10,001 - 20,000 บาท และวัยรุ่นทุกคนก็เปิดรับสื่อในระดับและปริมาณที่เหมือน ๆ กัน ดังนั้นรายได้จึงมิได้เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมการเปิดรับข้อมูลข่าวสารด้านการป้องกันยาเสพติดที่นำเสนอผ่านนักร้อง - นักแสดงเช่นเดียวกับงานวิจัยของ พัชรินทร์ เสวตสุทธิพันธ์ เรื่อง การสำรวจทัศนคติและพฤติกรรมการเลือกรับชมรายการโทรทัศน์ของผู้ชมในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล⁷ พบว่า ผู้ที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ได้

⁶ สุโท เจริญสุข. จิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพมหานคร : เพ็ญนิมิตรการพิมพ์, 2520.

⁷ Jerome, B. Dusek. *Adolescent Development and Behavior*. 1st Ed. New Jersey : Prentice Hall International Edition, 1987.

⁷ พัชรินทร์ เสวตสุทธิพันธ์. การสำรวจทัศนคติและพฤติกรรมการเลือกรับชมรายการโทรทัศน์ของผู้ชมในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 2537

แก่ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ที่แตกต่างกัน มีความต้องการข่าวสารจากรายการโทรทัศน์ไม่แตกต่างกัน คือเปิดรับชมเพื่อต้องการข่าวสารและความเท่าทันในสังคม

จะสังเกตได้ว่า นอกจากเพศและอายุแล้ว ปัจจัยทางลักษณะประชากรตัวอื่น ๆ คือ อาชีพของบิดามารดา การศึกษาของบิดามารดา สถานภาพทางครอบครัว และรายได้ของครอบครัว ล้วนแล้วแต่เป็นเรื่องนอกตัววัยรุ่นทั้งนั้น ตามทฤษฎีจิตวิทยาวัยรุ่น วัยรุ่นมีความเป็นตัวของตัวเองสูง ต้องการความเป็นอิสระ และเชื่อมั่นในความคิดเห็นของตนเอง ดังนั้นจึงไม่น่าแปลกแต่อย่างใดที่ปัจจัยภายนอกตัววัยรุ่นเอง ย่อมไม่มีอิทธิพลเท่ากับอารมณ์ ความรู้สึก ความเชื่อมั่นทัศนคติของวัยรุ่นเอง

สมมติฐานข้อที่ 2

วัยรุ่นที่มีลักษณะทางประชากร อันได้แก่ เพศ อายุ อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา การศึกษาของบิดา การศึกษาของมารดา สถานภาพทางครอบครัว และรายได้รวมของครอบครัวต่างกัน มีทัศนคติต่อการนำเสนอข่าวสารด้านการป้องกันยาเสพติดผ่านนักร้อง - นักแสดงต่างกัน จากการวิจัยพบว่า

ลักษณะทางประชากรที่แตกต่างกัน ไม่ได้เป็นตัวกำหนดทัศนคติต่อการนำเสนอข่าวสารด้านการป้องกันยาเสพติดผ่านนักร้อง - นักแสดง (ไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2) ยกเว้นวัยรุ่นที่มีรายได้รวมของครอบครัวต่อเดือนต่างกัน มีทัศนคติต่อการนำเสนอข่าวสารด้านการป้องกันยาเสพติดผ่านนักร้อง - นักแสดงต่างกัน (เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2) เพราะวัยรุ่นที่มีเพศ อายุ อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา การศึกษาของบิดา การศึกษาของมารดา และสถานภาพทางครอบครัว ต่างมีทัศนคติไปในทิศทางเดียวกัน อาจเกิดจากการที่กลุ่มเพื่อนเป็นสังคมหนึ่งที่มีความสำคัญต่อวัยรุ่นมาก จากการศึกษาพบว่าวัยรุ่นจะมีเวลาอยู่กับเพื่อนมากกว่าครอบครัว^๑ กลุ่มเพื่อนของวัยรุ่นจะช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางสังคม ช่วยให้วัยรุ่นมีปฏิสัมพันธ์ได้อย่างกว้างขวางและฝึกให้วัยรุ่นเป็นผู้ใหญ่ที่อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข กลุ่มเพื่อนจะก่อให้เกิดอิทธิพลต่อวัยรุ่นได้ 2 ลักษณะ คือ การเปรียบเทียบทางสังคม (Social Comparison) คือ การที่วัยรุ่นใช้พฤติกรรมและทักษะของกลุ่มเพื่อนมาเป็นบรรทัดฐานในการเปรียบเทียบหรือประเมินตนเองการคล้อยตามกัน (Conformity) คือการที่วัยรุ่นรับเอาเจตคติพฤติกรรมของกลุ่มเพื่อนมาปฏิบัติ เช่น การแต่งกายทรงผม ปัจจุบันการคล้อยตามเพื่อนก่อให้เกิดวัฒนธรรม ค่านิยม รวมทั้งแบบแผนพฤติกรรมและเจตคติของวัยรุ่นโดยทั่วไป ซึ่งสอดคล้องกับ อัลพอร์ท^๒ (Allport) ที่เสนอความคิดเห็นว่าทัศนคติต่อสิ่งใด สิ่งหนึ่งของคนเกิดจากเงื่อนไขของการเรียนรู้วัฒนธรรมและชนบทรณนิยม ในสังคมหรืออิทธิพลของกลุ่ม กล่าวคือ คนย่อมมีทัศนคติคล้อยตามกลุ่มสังคมที่ตนอาศัยอยู่ ตามสภาพแวดล้อม

^๑ Jerome, B. Dusek. *Adolescent Development and Behavior*. 1st Ed. New Jersey : Prentice Hall International Edition, 1987.

^๒ Allport, Gordon W. *Pattern and growth in personality*. New York : Rinehart and Winston, 1961.

เช่น ทศนคติต่อศาสนา เป็นต้น ดังนั้นการที่วัยรุ่นจะมีทัศนคติต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งจึงอาจเกิดมาจากอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนมากกว่าจะมาจากลักษณะทางประชากร

สมมติฐานข้อที่ 3

วัยรุ่นที่มีลักษณะทางประชากร อันได้แก่ เพศ อายุ อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา การศึกษาของบิดา การศึกษาของมารดา สถานภาพทางครอบครัว และ รายได้รวมของครอบครัวต่างกัน มีการยอมรับข่าวสารด้านการป้องกันยาเสพติดที่ นำเสนอผ่านนักร้อง - นักแสดงต่างกัน จากการวิจัยพบว่า

ลักษณะทางประชากรที่แตกต่างกัน อันได้แก่ อายุ อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา การศึกษาของบิดา การศึกษาของมารดา สถานภาพทางครอบครัว ไม่ได้เป็นตัวกำหนดการยอมรับข่าวสารด้านการป้องกันยาเสพติดที่นำเสนอผ่านนักร้อง - นักแสดง (ไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3) ยกเว้น วัยรุ่นที่มีเพศและรายได้รวมของครอบครัวต่อเดือนต่างกัน มีทัศนคติในการเปิดรับข่าวสารด้านการป้องกันยาเสพติดที่นำเสนอผ่านนักร้อง - นักแสดงต่างกัน (เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3) การที่วัยรุ่นหญิงมีการยอมรับข่าวสารด้านการป้องกันยาเสพติดที่นำเสนอผ่านนักร้อง - นักแสดงมากกว่าชาย อาจเกิดจากการที่เพศหญิงเข้าสู่ระยะของวัยรุ่นเร็วกว่าเพศชายและเป็นเพศที่อ่อนไหว จึงทำให้มีการยอมรับข่าวสารได้ง่ายและเร็วกว่าเพศชาย อีกทั้งส่วนใหญ่การใช้นักร้อง - นักแสดงเป็นต้นแบบในการป้องกันยาเสพติดจะเป็นเพศชาย ซึ่งสอดคล้องกับ เฮอร์ล็อก (Hurlock E.B.) ว่าวัยรุ่นมีความสนใจในเพศตรงข้ามและชีวิตความเป็นอยู่ของบุคคลในสังคม โดยเฉพาะบุคคลที่ตนสนใจ

นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐพร พานิช เรื่องวัยรุ่นการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับนักร้อง¹⁰ พบว่า วัยรุ่นหญิงจะมีการเปิดรับสื่อมากกว่าวัยรุ่นชาย ซึ่งอาจเป็นเพราะวัยรุ่นชายและวัยรุ่นหญิงในสังคมไทยมีการเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน โดยวัยรุ่นชายมีกิจกรรมที่สามารถทำให้เกิดความสนุกสนานบันเทิงได้หลายรูปแบบกว่าวัยรุ่นหญิง ส่วนวัยรุ่นหญิงมีข้อจำกัดในการแสดงออกหรือการทำกิจกรรมนอกบ้านมากกว่า ทำให้วัยรุ่นหญิงใช้เวลาว่างของตนในการเปิดรับสื่อมากกว่าวัยรุ่นชาย ทำให้มีโอกาสในการเรียนรู้และจดจำได้มากกว่า ดังที่ปรมะ สตะเวทิน¹¹ กล่าวไว้ว่า เพศหญิงกับเพศชายมีความแตกต่างกันในเรื่องความคิด ค่านิยม ทัศนคติ ทั้งนี้เพราะวัฒนธรรมและสังคมกำหนดบทบาทและกิจกรรมของคนสองเพศไว้ต่างกัน เพศหญิงถูกชักจูงได้ง่ายกว่ายอมรับได้เร็วกว่า วัยรุ่นหญิงอาจมีความสนใจและชอบนักร้อง - นักแสดงที่เป็นเพศตรงข้าม จึงยอมรับได้เร็วกว่า

¹⁰ ณัฐพร พานิช. วัยรุ่นการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับนักร้อง วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิตศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการประชาสัมพันธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539

¹¹ ปรมะ สตะเวทิน. ความสัมพันธ์ระหว่างนิเวศวัฒนธรรมและเศรษฐกิจ การดูแลรักษาและทัศนคติของวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพมหานคร : คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.

สมมติฐานข้อที่ 4

ปริมาณการเปิดรับการนำเสนอข่าวสารด้านการป้องกันยาเสพติดของนักร้อง - นักแสดงมีความสัมพันธ์กับทัศนคติของวัยรุ่น จากการวิจัยพบว่า

ปริมาณการเปิดรับการนำเสนอข่าวสารด้านการป้องกันยาเสพติดของนักร้อง - นักแสดงไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของวัยรุ่น (ไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 4) ซึ่งกล่าวได้ว่า ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณการเปิดรับการนำเสนอข่าวสารด้านการป้องกันยาเสพติดของนักร้อง - นักแสดงและทัศนคติของวัยรุ่น อาจเกิดจากมีการนำเสนอข่าวสารด้านการป้องกันยาเสพติดในปริมาณน้อยเกินกว่าที่จะสามารถสร้างทัศนคติให้เกิดขึ้นได้ตามต้องการ สอดคล้องกับแนวความคิดของซิมบาโด (Zimbardo)¹² เกี่ยวกับอิทธิพลของการนำเสนอข่าวสารบ่อยครั้งไว้ใตฤษฎีเกี่ยวกับ Familiarity ที่ว่า การที่สารนั้น ๆ มีการเสนอเนื้อหาผ่านสื่อต่าง ๆ ซ้ำกันบ่อย ๆ จะทำให้เกิดความคุ้นเคยกับข่าวสารอันจะทำให้เกิดความสนใจ ความเข้าใจ และการยอมรับ ซึ่งนับว่าเป็นขั้นตอนสำคัญในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติไปตามเนื้อหาที่นำเสนอ นั้น ๆ การนำเสนอข่าวสารด้านการป้องกันยาเสพติดผ่านนักร้อง - นักแสดงในปัจจุบันนี้ จะพบว่ามีการดำเนินงานอย่างไม่ต่อเนื่อง ไม่มีการนำเสนอแนวความคิดใหม่ ๆ ที่ตรงกับใจของวัยรุ่น ขาดการมีส่วนร่วมระหว่างวัยรุ่นและนักร้อง - นักแสดงในด้านนี้โดยตรง ซึ่งการดำเนินงานดังกล่าวไม่ตรงกับทฤษฎีความไม่สอดคล้องที่มีวิธีเปลี่ยนแปลงทัศนคติในเด็กที่ว่า ต้องพยายามให้สิ่งเร้ามาก ๆ ให้ประสบการณ์มาก ๆ ให้เกิดความคิด ความเข้าใจต่อสิ่งที่ตรงข้ามกับทัศนคติเดิมของเด็ก เพราะทัศนคติเป็นสิ่งที่สำคัญมาก มีอิทธิพลมาก เป็นแรงบันดาลใจให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมโน้มเอียงไปตามนั้น

สมมติฐานข้อที่ 5

ปริมาณการเปิดรับการนำเสนอข่าวสารด้านการป้องกันยาเสพติดของนักร้อง - นักแสดงมีความสัมพันธ์กับการยอมรับของวัยรุ่น จากการวิจัยพบว่า

ปริมาณการเปิดรับการนำเสนอข่าวสารด้านการป้องกันยาเสพติดของนักร้อง - นักแสดงไม่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับของวัยรุ่น (ไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 5) ซึ่งกล่าวได้ว่า ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณการเปิดรับการนำเสนอข่าวสารด้านการป้องกันยาเสพติดของนักร้อง - นักแสดงและการยอมรับของวัยรุ่น อาจเกิดจากการที่บุคคลจะเกิดการยอมรับต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งต้องมีองค์ประกอบของแหล่งสารเป็นปัจจัยสำคัญ สำหรับงานวิจัยเรื่องนี้ นักร้อง - นักแสดงจัดเป็นแหล่งสารที่สำคัญในการนำเสนอข่าวสารด้านการป้องกันยาเสพติด การจะสร้างการยอมรับให้เกิดขึ้นได้นั้น แหล่งสารจำเป็นต้องมีความน่าเชื่อถือเสียก่อน แต่จากข่าวต่าง ๆ ที่ผ่านมาจะพบว่า มีนักร้อง - นักแสดงตกเป็นข่าวพัวพันกับยาเสพติดอยู่เสมอ และจากผลการวิจัยพบว่า วัยรุ่นต้องการให้นักร้อง - นักแสดงปฏิบัติตนให้ดีกว่านี้ที่จะเป็นผู้นำเสนอข่าวสารด้านการป้องกันยาเสพติด

¹² Zimbardo, Philip; Ebbesen, Ebbe B.; and Maslach Christina. *Influencing Attitudes and Changing Behavior*. 2nd ed. California: Addison Wesley Publishing Company, 1977.

ร้อยละ 59.2 และเห็นควรให้มีการตรวจสอบประวัติของนักร้อง - นักแสดงให้ดีก่อนจะนำมาเป็นแบบอย่าง (Presenter) ในการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดคิดเป็นร้อยละ 42.5 (จากตารางที่ 40) แสดงให้เห็นว่าวัยรุ่นเกิดความไม่แน่ใจที่จะให้การยอมรับ นอกจากนี้ ข่าวสารด้านการป้องกันยาเสพติดที่นำเสนอผ่านนักร้อง - นักแสดง ยังมีจำนวนน้อยและขาดความต่อเนื่องสม่ำเสมอ แม้ผลจากการวิจัยจะพบว่า วัยรุ่นมีการยอมรับในเชิงบวกก็ตาม

อย่างไรก็ตาม ความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นไม่จำเป็นที่จะต้องสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันเสมอไป ลักษณะเช่นนี้ โรเจอร์ส (Rogers)¹³ เรียกว่าช่องว่างของความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติ หรือ KAP-GAP กล่าวคือ เมื่อการสื่อสารก่อให้เกิดความรู้และทัศนคติในทางบวกต่อสิ่งที่เผยแพร่แล้วนั้น แต่ในชั้นยอมรับปฏิบัติอาจมีผลในทางตรงข้ามได้

สมมติฐานข้อที่ 6

ทัศนคติต่อการนำเสนอข่าวสารด้านการป้องกันยาเสพติดผ่านนักร้อง - นักแสดง มีความสัมพันธ์กับการยอมรับข่าวสารที่นำเสนอผ่านนักร้อง - นักแสดง จากการวิจัยพบว่า

ทัศนคติต่อการนำเสนอข่าวสารด้านการป้องกันยาเสพติดผ่านนักร้อง - นักแสดง มีความสัมพันธ์กับการยอมรับข่าวสารที่นำเสนอผ่านนักร้อง - นักแสดง (เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 6) ตามแนวความคิดของ คาทซ์ และ สโตแลนด์ (Katz and Stotland) ในเรื่องทัศนคติ หรือส่วนประกอบทางด้านพฤติกรรม (Behavioral Component) ที่มีแนวโน้มของการกระทำหรือพฤติกรรมในลักษณะที่ว่าเมื่อมีสิ่งเร้า ก็จะเกิดปฏิกิริยาอย่างใดอย่างหนึ่งเกิดขึ้น เช่น เมื่อบุคคลมีความรู้สึกในด้านบวก พฤติกรรมที่แสดงออกมาก็จะเป็นไปในทางที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับ สุรพงษ์ ไชยนะเสถียร¹⁴ ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับทัศนคติของบุคคลว่าเป็นดัชนีชี้ว่าบุคคลนั้นคิดและรู้สึกอย่างไรกับคนรอบข้าง วัสดุหรือสิ่งแวดล้อมตลอดจนสถานการณ์ต่าง ๆ โดยทัศนคตินั้นมีฐานมาจากความเชื่อที่ส่งผลถึงพฤติกรรมในอนาคตได้ ทัศนคติจึงเป็นความพร้อมที่จะตอบสนองสิ่งเร้า และเป็นมิติของการประเมินเพื่อแสดงว่าชอบหรือไม่ชอบต่อประเด็นหนึ่ง ๆ ซึ่งถือเป็นการสื่อสารภายในบุคคลที่เป็นผลกระทบมาจากการรับสาร อันจะมีผลต่อพฤติกรรมต่อไป

ข้อเสนอแนะทั่วไป

ผลการวิจัยครั้งนี้ สามารถนำไปใช้เป็นแนวคิดในการวางแผน ปรับปรุง ส่งเสริม การพัฒนาและผลิตสื่อเพื่อการป้องกันยาเสพติดในกลุ่มวัยรุ่น ซึ่งผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

¹³ Rogers, Everette M. *Communication Channels*, New York, 1978.

¹⁴ สุรพงษ์ ไชยนะเสถียร. การสื่อสารกับสังคม. กรุงเทพมหานคร : คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.

1. จากผลการวิจัยพบว่า ความแตกต่างของลักษณะทางประชากรของวัยรุ่นที่มีเพศ อายุ อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา การศึกษาของบิดา การศึกษาของมารดา สถานภาพทางครอบครัว และรายได้รวมของครอบครัว จะไม่มีอิทธิพลต่อการเปิดรับ ทักษะคิด และการยอมรับข้อมูลข่าวสารด้านการป้องกันยาเสพติดที่น่าเสนอผ่านนักร้อง - นักแสดง ดังนั้นการที่จะผลิตและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในเรื่องนี้ จึงควรมุ่งเน้นที่จิตวิทยาวัยรุ่น อาศัยกรอบความคิดและทฤษฎีจิตวิทยาวัยรุ่นมาวางกลยุทธ์การเสริมสร้างทัศนคติและการยอมรับการป้องกันยาเสพติดที่อาจไม่เกี่ยวข้องกับปัจจัยภายนอกอื่น ๆ นอกเหนือจากตัววัยรุ่นเอง เช่น วางแผนการจัดกิจกรรมหรือผลิตสื่อที่สอดคล้องกับความชอบ ความเชื่อ และความศรัทธาของวัยรุ่น และเนื่องจากวัยรุ่นมีทัศนคติทางบวกกับการยอมรับการเป็นต้นแบบ (Presenter) ของนักร้อง - นักแสดงในระดับปานกลาง เนื่องจากยังมีเงื่อนไขบางประการที่วัยรุ่นยอมรับไม่ได้เกี่ยวกับตัวนักร้อง - นักแสดง การนำนักร้อง - นักแสดงมาเป็นต้นแบบ (Presenter) จึงต้องคำนึงถึงเงื่อนไขเหล่านี้ เช่น การทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดี ไม่เคยตกเป็นข่าวพัวพันกับยาเสพติด การปฏิบัติตนเพื่อประโยชน์ต่อสังคม เป็นผู้ประสบความสำเร็จทั้งในด้านส่วนตัวและหน้าที่การงาน เป็นต้น เหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นสิ่งที่ผู้ผลิตสื่อจำเป็นต้องนำมาเป็นส่วนประกอบในการตัดสินใจเลือกนักร้อง - นักแสดงมาทำหน้าที่เป็นต้นแบบ (Presenter) และควรเลือกอย่างพิถีพิถันให้มากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เพื่อให้เกิดการยอมรับมากขึ้น เพราะวัยรุ่นมักจะเลียนแบบผู้ที่ตนมีความรักและศรัทธาอยู่แล้ว ทั้งนี้ ต้นแบบ (Presenter) อาจไม่ใช่ นักร้อง - นักแสดง แต่เป็นผู้ที่วัยรุ่นนิยมชมชอบและมีศรัทธาก็ได้ เช่น ผู้เป็นพ่อ-แม่ของนักร้อง - นักแสดง ครู-อาจารย์ที่เขารักและไว้วางใจ เพื่อนของเขาเอง หรือบุคคลตัวอย่างผู้มีชื่อเสียง ช่างใจวัยรุ่น ฯลฯ

2. ควรเน้นการสื่อสารเรื่องการป้องกันยาเสพติดไปที่บิดามารดาด้วย เนื่องจากวัยรุ่นที่อยู่ในระยะอายุนี้สนใจที่จะเปิดรับข่าวสารจากบิดามารดามากกว่าบุคคลอื่น ดังนั้น การที่บิดามารดาจะเป็นช่องทางในการสื่อสารที่ดีมีประสิทธิภาพได้ ก็ต้องมีทักษะการสื่อสาร มีความรู้เรื่องจิตวิทยาวัยรุ่น มีความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด และต้องให้ความรักความเอาใจใส่กับลูก ๆ ให้มากขึ้น

3. จากผลการวิจัยพบว่า วัยรุ่นส่วนใหญ่มีการเปิดรับและการยอมรับต่อการนำเสนอข่าวสารด้านการป้องกันยาเสพติดผ่านนักร้อง - นักแสดงในระดับปานกลาง ดังนั้น ควรมีการเพิ่มระดับการนำเสนอเพื่อให้เกิดการยอมรับให้แก่วัยรุ่น โดยการเพิ่มช่องทางและเพิ่มประสิทธิภาพในการเผยแพร่ให้มากขึ้น หากกลยุทธ์หรือแนวทางใหม่ ๆ ในการนำเสนอสารและช่องทางการสื่อสารทั้งในด้านการขอความร่วมมือและการใช้งบประมาณ เพื่อเพิ่มความสามารถในการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายอย่างต่อเนื่องและกว้างขวางขึ้น

4. จากผลการวิจัยพบว่า ระดับความรู้ของวัยรุ่นส่วนใหญ่เกี่ยวกับยาเสพติดและการป้องกันยาเสพติดอยู่ในระดับสูง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมีการสอดแทรกข้อมูลดังกล่าวไว้ในหลักสูตรของระบบโรงเรียนอยู่แล้ว ดังนั้นการผลิตข้อมูลข่าวสารด้านการป้องกันยาเสพติดและเผยแพร่ผ่านสื่อต่าง ๆ ไปยังกลุ่มวัยรุ่น จึงไม่ควรเน้นหนักในเรื่องการให้ความรู้ที่เหมือนในบทเรียน แต่ควรมี

การสร้างสีสันหรือเนื้อหาที่ทันสมัยใกล้เคียงกับการดำเนินชีวิต (Lifestyle) ของวัยรุ่น เพื่อการดึงดูดความสนใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งรายการเพลงในสื่อโทรทัศน์ที่วัยรุ่นมีการเปิดรับมากที่สุด ควรจะมีการขอความร่วมมือผู้จัดรายการสอดแทรกเรื่องดังกล่าวในลักษณะกลมกลืนกับรูปแบบรายการเดิมที่วัยรุ่นให้ความนิยม รวมถึงการสร้างเครือข่ายป้องกันยาเสพติดโดยผ่านรายการเหล่านี้ด้วย

5. จากผลการวิจัยพบว่า วัยรุ่นส่วนใหญ่มีระดับทัศนคติต่อข่าวสารด้านการป้องกันยาเสพติดที่น่าเสนอผ่านนักร้อง - นักแสดงในเชิงบวก โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเด็นทัศนคติในการคัดเลือกนักร้อง - นักแสดงที่จะมาทำหน้าที่เป็นต้นแบบ (Presenter) วัยรุ่นมีทัศนคติเห็นด้วยอย่างยิ่งว่า ควรมีการตรวจสอบพฤติกรรมให้เสียก่อนที่จะมาทำหน้าที่เป็นต้นแบบ ซึ่งอาจเป็นเพราะในระยะเวลาที่ผ่านมา นักร้อง - นักแสดงที่ตกเป็นข่าวพัวพันกับยาเสพติดมีให้เห็นอย่างสม่ำเสมอมากกว่าชาวนักร้อง - นักแสดงที่ปฏิบัติตัวเป็นประโยชน์ต่อสังคมนั่นเอง ดังนั้น สิ่งที่สำคัญคือ เมื่อมีการผลิตสื่อที่ต้องใช้นักร้อง - นักแสดงเป็นต้นแบบ ต้องมีการตรวจสอบเพื่อคัดเลือกผู้ที่มีความเหมาะสมที่สุดมาทำหน้าที่ดังกล่าว

6. โครงการต่าง ๆ เกี่ยวกับการผลิตและเผยแพร่สื่อเพื่อการป้องกันยาเสพติดที่น่าเสนอผ่านนักร้อง - นักแสดงที่ผ่านมา เช่น การจัดคอนเสิร์ตเพื่อต่อต้านยาเสพติด เป็นต้น พบว่าไม่สามารถสร้างทัศนคติและการยอมรับให้เกิดขึ้นแก่วัยรุ่นได้ตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ นั้นหมายถึงประสิทธิผลของการรณรงค์ป้องกันยาเสพติดด้วยวิธีการดังกล่าวยังไม่เพียงพอ เนื่องจากการดำเนินงานขาดความต่อเนื่องและไม่กว้างขวางเพียงพอด้วยอุปสรรคทางด้านงบประมาณและความร่วมมือจากหลาย ๆ หน่วยงาน ดังนั้น ควรมีการปลูกฝังและสร้างความตระหนักเพื่อให้เกิดความรับผิดชอบและเห็นความสำคัญแก่บุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก่อนที่จะดำเนินการโดยตรงกับวัยรุ่น

7. เสนอแนะเกี่ยวกับการสอดแทรกความรู้เรื่องยาเสพติดและการป้องกันยาเสพติดผ่านรายการที่วัยรุ่นชอบเปิดรับมากที่สุด ได้แก่ เพลง บันเทิง กีฬา และจัดกิจกรรมให้วัยรุ่นมีส่วนร่วมในรายการเพลง บันเทิง และกีฬา เช่น ตอบปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติดเวลาขอเพลง เกมโชว์มีการตอบปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติด และกิจกรรมกีฬาที่วัยรุ่นเข้าร่วมได้

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยที่จัดทำขึ้นเฉพาะกลุ่มวัยรุ่นตอนกลาง (อายุ 15 - 18 ปี) เป็นส่วนใหญ่ ทำให้ผลที่พบเป็นไปในทิศทางเดียวกันอย่างเห็นได้ชัด ฉะนั้น ควรมีการศึกษาในเรื่องเดียวกันกับวัยรุ่นที่มีกลุ่มอายุอื่นหรือวัยรุ่นที่จัดเป็นกลุ่มเสี่ยงในการใช้ยาเสพติดด้วย โดยใช้เครื่องมือในการวิจัยที่เหมาะสม อาทิ การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การศึกษาเฉพาะเรื่องเป็นการศึกษาเชิงลึก หรือการเฝ้าสังเกต ติดตามทัศนคติและพฤติกรรม อุปนิสัยและระสนิยมในการดำเนินชีวิต เป็นต้น

2. จากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเฉพาะทัศนคติและการยอมรับของวัยรุ่นต่อการนำเสนอข่าวสารด้านการป้องกันยาเสพติดผ่านนักร้อง – นักแสดงในเขตกรุงเทพมหานครเท่านั้น จึงไม่อาจนำไปสรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นตัวแทนของวัยรุ่นทั้งประเทศได้ ดังนั้นควรที่จะมีการศึกษาในลักษณะเดียวกันนี้ในกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในเขตอื่นด้วย

3. ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยตัวอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และสามารถส่งผลถึงพฤติกรรมการใช้หรือปฏิเสธยาเสพติดของวัยรุ่น อาทิ การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากการได้รับข่าวสารด้านการป้องกันยาเสพติดที่นำเสนอผ่านนักร้อง – นักแสดง หรือควรมีการศึกษาในมุมกลับกันคือ การศึกษาภาพลักษณ์ของนักร้อง – นักแสดงที่มีอิทธิพลต่อการใช้หรือการปฏิเสธยาเสพติดของวัยรุ่น

4. ควรทำการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) เพื่อดูรายละเอียดด้วย เพราะปัจจัยความสำเร็จทางการสื่อสารไม่ได้อยู่ที่ Presenter (ผู้ส่งสาร) แต่เพียงอย่างเดียว แต่อยู่ที่เนื้อหา (message) ของสารด้วย

5. ควรทำการศึกษาความน่าเชื่อถือของแหล่งสาร (Source Credibility) ซึ่งในที่นี้หมายถึงนักร้อง – นักแสดง ทั้งที่เคยทำหน้าที่เป็นต้นแบบ (Presenter) และยังไม่เคยทำหน้าที่ดังกล่าว เพื่อเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนาการผลิตสื่อเพื่อการป้องกันยาเสพติด

6. ควรมีการศึกษาถึงความคาดหวังของวัยรุ่นที่มีต่อนักร้อง – นักแสดงในดวงใจ เพื่อจะได้ทราบว่า วัยรุ่นต้องการให้นักร้อง – นักแสดงเข้าร่วมโครงการรณรงค์ป้องกันยาเสพติด ทำประโยชน์ต่อสังคมอย่างไร

7. ควรมีการศึกษาวิเคราะห์วิถีชีวิตของกลุ่มวัยรุ่นให้ชัดเจนเสียก่อน เพราะแม้ว่าจะจัดเป็นกลุ่มวัยรุ่นเหมือนกันก็ตามแต่ยังคงมีระยะของความเป็นวัยรุ่นที่แตกต่างกัน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย